

Asia: OM 15/41/2016

Mietintö ”Tiedustelutoiminnan valvonta”

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne mietinnöstä ”Tiedustelutoiminnan valvonta”

Oikeusministeriö, Oikeusministerin lausuntopyyntö OM 15/41/2016

Tiedustelutoiminnan valvonta

Oikeusministeriö on pyytänyt lausuntoa työryhmän mietinnöstä tiedustelu-toiminnan valvonnaksi. Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua asioissa.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää erittäin tärkeänä, että suomalaiset voivat jatkossakin luottaa vahvasti yhteiskunnan turvallisuuteen sekä viranomaisten toimintaan. Tämän takaamiseksi turvallisuusviranomaisilla on oltava riittävät ja tehokkaat toimivaltuudet lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseksi myös digitalisoituvassa maailmassa.

Liikenne- ja viestintäministeriö korostaa, että kansalaisilla tulee olla tietoverkoissa samat perusoikeudet kuin niiden ulkopuolellakin. Tämä tarkoittaa myös oikeutta yksityisyyteen ja luottamukselliseen viestintään. Nämä oikeudet ovat Suomessa ja Euroopassa perusoikeuksina suojattuja.

Perusoikeuksien toteutumiseksi viranomaisten salaisten tiedonhankinta-keinojen tulee olla tehokkaita ja tuloksellisia sekä kansalaisten perusoikeuksien näkökulmasta hyväksyttävällä tavalla rajoittua vain välttämättömään. Tämän toteutumiseksi on keskeistä, että viranomaisten toimintaa valvotaan tehokkaasti. Valvonnan tosiasiallinen tehokkuus ja luotettavuus ovat riippuvaisia siitä, kuinka monen suomalaisen viestintä olisi tietoliikennetiedustelussa seulonnan kohteena. Mitä merkittävämmiin kansalaisten perusoikeuksiin puututaan, sitä kattavampaa valvonnan tulee olla.

Valvontaviranomaisella tulee olla myös tosiasialliset keinot arvioida viranomaisten toiminnan lainmukaisuutta, erityisesti käytettyjen tiedonhankintakeinojen tuloksellisuutta, tehokkuutta sekä oikeasuhtaisuutta.

Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että ehdotettu valvontajärjestelmä, joka sisältäisi sekä laillisuus- että parlamentaarisen valvonnan laajoine toimivaltuuksineen on hyvä lähtökohta tiedustelutoiminnan valvonnan järjestämiseksi. Jotta valvontaviranomaisen valvonta voi olla riittävän tehokasta, on tiedusteluviranomaisten toimivaltuuksia koskevassa lainsäädännössä huolehdittava, että tiedusteluviranomaisia veloitetaan asianmukaisesti dokumentoimaan toimintaansa. Lisäksi valvontaviranomaisilla tulee olla riittävät resurssit ja tarvittava, myös viestintäverkkojen tekniseen toimintaan ylettyvä, asiantuntemus. Tekninen asiantuntemus on erityisen tärkeää, sillä esimerkiksi ehdotetun tietoliikennetiedustelun kaltainen tiedonhankinta voi vaikuttaa myös viestintäverkkojen toiminnan luotettavuuteen.

Harri Pursiainen

Kansliapäällikkö

Laura Vilkkonen

Osastopäällikkö, ylijhtaja

Rönkä Maija
Liikenne- ja viestintäministeriö